

Ti dokazi najsilnejšega nasprotstva vlade proti primorskim Slovanom so pač taki, da nalagajo državnim poslancem dolžnosti uvaževati, če jim sploh kaže še nadalje ostati v desnici, ali če bi ne bilo boljše, izstopiti iz desnice, kajti s to Thun-Kaizlovo vlado se nam zdi da je sploh nemogoče še praktirati.

Deželni zbor kranjski.

14. seja, dne 28. aprila.

O napravi mostov čez reko Krko pri Dobravi in Mrsečji vasi je poročal posl. Ulm. Posl. grof Barbo je opozoril, da se je dež. zbor pred par leti izrekel za napravo mostu pri Mrsečji vasi, da pa sam mokronoški cestni odbor odklanja prispevek, kakor tudi kostanjeviški. To vender ne gre, da bi se cestni odbori spravljali v finančialne kalamitete, in zato naj se stvar zopet odkaže dež. odboru.

Po nekih opomnjah posl. Pfeiferja je bil odsekov predlog sprejet z dostavkom, da mora dež. odbor v prihodnjem zasedanju poročati.

Grof Barbo je poročal o proračunih bolniškega, blazniškega, porodišničnega in najdenišničnega zaklada za leto 1899. Tudi je nasvetoval, naj se skrčijo nekatere postavki, in je dež. zbor pritrdil vsem njegovim predlogom.

Županstvu v Sodražici se je dovolilo 150 gld. podpore. Prošnja občine Bogu se je odstopila dež. odboru. (Poroč. posl. Božič.)

Končno je posl. dr. Tavčar poročal o Kalanovem predlogu gledé ustanovitve obrtnih sodišč in se je izrekel za to. Tudi je govornik rekel splošno o Kalanovem predlogu, da je isti po sedanjem zakonu brez vsake vrednosti. Nadalje je predlagal, naj se naroči dež. odboru, da izvrši preiskave gledé obrtnih sodišč in da potem stavi v prihodnjem zasedanju konkretne predloge. Predlog je bil sprejet.

15. seja, dne 2. maja.

O proračunu normalno šolskega zaklada za l. 1899 poročevalec posl. Višnikar. Regulacija učiteljskih plač jo vplivala na ta zaklad. Potrebščina l. 1898 je znašala 398.573 gld. za l. 1899 pa znaša 454.891 gld., pokritje pa znaša 23.937 gld. Primankljaj se bliža pol milijonu, in znaša 32% vseh dež. dohodkov. Dež. zbornica je proračun odobrila, in potem rešila več prošenj. Prošnja, ljudskošolskih učiteljev, naj se določijo službene doklade vsem jednako po 60 gld., učiteljicam pa po 50 gld. se je ugodila.

Učiteljski vdovi Ani Adamič se je dovolila miloščina po 72 gld. za dobo 5 let.

Konečno je predlagal posl. Višnikar naslednje: Učiteljem in učiteljicam, kateri so pri regulaciji plač leta 1898 manj prejeli, kakor znašajo prejšnje plače, se mora izplačati vsled sklepa dne 26. feb. 1898 dež. zbora, kar so premalo prejeli. Predlog je bil sprejet, in tudi dve resoluciji.

1.) Vlada se opetovano pozivlja, naj imenuje dež. šolskega nadzornika za ljudske šole na Kranjskem.

2.) Dež. odbor naj se pogaja s c. kr. vlado, da primerno prispeva k ogromnim stroškom, katere nosi dežela za ljudsko šolstvo.

O vodovodu v Starem trgu pri Poljanah je poročal posl. dr. Papež: Županstvo prosi, naj se pospeši zgradba vodovoda. Posl. Schweiger je zahteval, naj se ta vodovod prvi izvrši, in grajal je dež. odbor, na kar je njegovo natolcevanje odločno odvrnil posl. Povše. Posl. Murnik je istemu dokazoval, da ne more rešiti dež. odbor vsega tega, kar se mu naroča gledé vodovodov leto za letom. Posl. Murnik je tudi pojasnil gledé dež. dvorca. Posl. Pfeifer je tudi podpiral prošnjo starotrškega županstva. Ko je še posl. dr. Papež zavrnil Schweigerjer predlog, je isti del svojega predloga bistveno spremenil, a zbornica tudi tega ni odobrila, naj se prizna nujnost vodovoda, ampak odklonila in sprejela samo odsekov predlog. Od plačevanja takse za lovske karte, so le oproščeni učenci nižjih gozdarskih šol in gozdarski vajenci (praktikantje) mejdobo svojega šolanja. Posl. Luckmann je zahteval, naj se dà pravica za izdajanje lovskih kart tudi županstvom, ne pa samo glavarstvom, kar je dež. predsednik baron Hein odločno odvrnil, in se sklicaval na lovski zakon l. 1889. okrajna glavarstva ne morejo prenašati svojih pravic na županstva. Posl. Langer je opustil svoj predlog in nasvetoval, naj se specialna debata odloži do prihodnjega zasedanja.

Posl. Murnik je bil mnenja, da se Luckmannovi želji ne more ustreči vsled zakona iz leta 1884, in je nasvetoval, naj se naroči uvaževati dež. odboru, če ne bi kazalo §§ 2 in 8 zakona iz leta 1884. premeniti tako, da bi bilo lažje dobiti karte za vnanje goste.

Zbornica je sprejela Murnikovo resolucijo.

16. seja dne 5. maja.

Poročilo dež. odbora o lokalni železnici Trebnje-Tržišče se je dokazalo fin. odseku.

O uvrstitvi obč. ceste Rakek-Logatec mej okrajne ceste je poročal posl. Jelovšek. Predlog je bil sprejet, in se je določila v ta namen podpora 1000 gld. Posl. Božič je poročal o razdružitvi občine Turjak v dve samostojni občini Turjak in Rob.

Posl. Pakiž je govoril proti razdelitvi in predlagal, naj se iz davčne občine Turjak ustanovi posebna občina z imenom Turjak, iz davčnih občin Osolnik, Selo in Krava Peč pa občina Rob, kar pa je bilo odklonjeno, in je odobrila zbornica za.onski načrt, katerega je predložil upravni odsek.

Posl. vitez Langer je poročal o proračunu kranjske kmetijske šole na Grmu za l. 1899. Potrebščina iznaša za šolo 6882 gld., za gospodarstvo 9432 gld., skupaj 16.314 gld., primankljaja je 3294 gld. Govornik je predlagal, naj se določi program za vsprejemno skušnjo, in naj se zlasti sprejemajo gojenci srednjega stanu.

Nadalje je dež. zbor sklenil zvišati mezdo vinčarja na 360 gld.

Posl. vitez Langer je poročal o vodovodu za Novomesto in okolico. Stroški bodo znašali 155.000 gld., h katerim naj država prispeva 40%, dežela kranjska 30% in vdeležne občine 30%.

Posl. Pfeifer je obširno podpiral predlog s posebnim ozirom na novomeško okolico, toda posl. Povše je njegove zahteve glede okolice zavrnil. Zbornica je sprejela odsekov predlog gledé vodovoda v Novem mestu.

Zbornica je dovolila najetje posojila o znesku 32.000 gld. in v zneku 800.000 gld. za mestno občino Ljubljano. Poročevalec posl. Višnikar.

Posl. Luckmann je menil, da se je preveč ognjevitavo zavzel obč. zastop za olupšavo mesta, in grajal napravo elektrarne, na kar mu je odgovoril v dolgem svojem govoru posl. Hribar.

Ko je še posl. Luckmann na Hribarjeva izvajanja odgovoril: „gospod župan, čez nekaj let se zopet vidimo“, je zbornica odobrila odsekov predlog.

Prošnja posestnikov iz vasi Lobček občine Žalina za podporo za zgradbo vodnjaka se je odstopila dež. odgору v rešitev. (Poroč. dr. Papež.)

Dovolilo se je 1000 gld. za zgradbo nove občinske poti od vasi Dolenje, do Britih, za kar je prosila občina Planina pri Vipavi; poročevalec posl. Murnik.

Politični pregled.

Iz deželnega zbora štajerskega. — Nemci so pokazali zopet jedenkrat pravičnost napram Slovencem. V dež. zboru štajerskem je predlagal dr. Rosina, naj se ustanovi vinarska šola za ljutomerski, seveda s slovenskim učnim jezikom. Dotični odsek je uvidel potrebo vinarske šole za ljutomerski, a ne s slovenskim, temveč z nemškim učnim jezikom. To je pravica! Ako bi bili Nemci v manjšini, recimo na Štajerskem, in bi zahtevali tudi šolo prav v kakem nemškem kraju, in ustanovila bi se šola s slovenskim učnim jezikom. To bi se zgražali nemški listi zoper nas Slovence! Kaj pa bi bilo, ako bi mi na Kranjskem ustanovili v Kočevju šolo s slovenskim učnim jezikom. Nadalje ne gre Nemcem v glavo, zakaj grmi po slovenskih goricah na Spod. Štajerskem klic: „Proč od Gradca!“ To je le posledek nemškega gospodarstva čez Slovence!

Jezikovni zakon in § 14. — „Vaterland“ od dne 5. maja priobčuje na uvodnem mestu članek, v katerem dokazuje neobhodno potrebo izdaje jezikovnega zakona, akoravno s pomočjo zasilnega paragrafa. V dobi, ko se nujno zahteva naglo uredbo jezikovnega vprašanja, ko se more najti pot iz kaosa zmešnjav in notranjih bojov, ni ugoden čas za razmišljanje, je li to ali ono sredstvo primerno v dosego tega namena. Lepo število mož je, ki priznavajo cesarju, kar je cesarjevega. Vsem naj bode naloga, njemu in državi zopet pripomoči do miru.

Stara pesem. — V avstrijski politiki je vsak dan kaj drugega, seveda nič novega. Finančni minister dr. Kaizl hoče uplivati na Čeha, da omogočijo izdati § 14 jezikovni zakon in da potem razveljavi jezikovne naredbe. Čehi bi radi v to privolili, ampak v parlamentu se bi razmere težko zboljšale, zatorej nočejo še odstopiti od jezikovnih naredb, katere

so jih stale že toliko žrtev in ki so sploh neznatna odškodnina za vse trpljenje češkega naroda. Dr. Kaizl se je podal nalašč v Prago, da bi posredoval s Čehi in jim razlečil položaj vlade. Da je vlada v hudih škripcih ve vsak češki muzikant. Za preuredbo teh razmer bi pač ne bilo treba drugega, da se izvede avstrijski program, katerega si je postavil sam cesar Fran Josip I. ko je dejal: Jaz hočem biti enako pravičen vsem svojim narodom. Kako pa se spolnuje ta program?!

V ogerski poslanski zbornici — vrši se te dni precej burna razprava o vladnem načrtu glede čistih volitev, posebno pa o takozvanemu kancelparagrafu. Min. predsednik Széll je naglašal v svojem govoru, da je namen tega zak. načrta varstvo volilne svobode v trojnem oziru; proti podkupovanju, proti zlorabi uradne oblasti in konečno proti vplivu cerkvenih naprav. Govornik je zavračal trditve, da ima isti paragraf namen preganjati duhovščino in naglašal, da o kakem kaljenju dobrih razmer mej cerkvijo in državo ni govora.

Budimpešta. Škofovska konferenca, katera se je vršila dne 9. t. m. se je izrekla za sodne kurije takozvanemu kancelparagrafu.

Večni predsednik Simson. — Minuli torek je umrl v Berlinu v 89. letu svoje starosti Ed. pl. Simson. Šele prejšnji dan je obhajal sedemdesetletnico svojega doktorstva. Njegovo rodno mesto Königsberg ga je poslalo l. 1848 v frankobrodski narodni zastop, pri katerem je postal še isto leto tajnik, podpredsednik in predsednik. Tudi nemški državni zbor ga je opetovano izvolil svojim predsednikom. Leta 1891 je šel v pokoj kot predsednik državnega sodišča v Lipskem. Simson je dvema pruskima kraljema ponudil cesarsko krono, l. 1849 in l. 1870. Tako je postal Simson najpopularnejša oseba na Nemškem.

Škandal v Hebu. — Pri sodišču v Hebu na Češkem so se nedavno temu godile stvari, ki delajo vso čast germanskemu poklonjenju. Ondi se je vršila neka obravnava, pri kateri je posredoval Čeh dr. Miříčka. Na ulici ga je napadla tatinska sodrga. Posl. Pinkas je zahteval v dež. zboru, naj vlada gleda za varnost omenjenega Čeha, a vlada ni ničesar storila. Po drugi obravnavi se je vedla germanofilska svojat tako, da je moralo orožništvo spremljati stranko, in dr. Miříčka se je v vozu branil z revolverjem. Policija je voz ustavila in dela branitelja v zapor. To je skrajna predrznost Germanov. Drugod se ta „nacion“ plazi in lazi okoli tistih, ki jim dajo košček, tukaj v Avstriji so skrajno predrzni, ker jih vlada gleda in jim daje potuho, kakor kaka dobra mati svojemu ljubljencu.

Perzijski zaliv. — Vsaka večja država se trudi, da bi dobila nadoblast nad drugimi. Ko so nastopili Francozi v tem zalivu, ki so dobili dovoljenje od Omanskega sultana, da smejo zasesti luko Maskat, so sultana prisilili Angleži, da prekličie pogodbo. Sedaj si stojita v Perziji nasproti Anglija in Rusija. Poslednja je dobila od Perzije dovoljenje za porabo luke Bender v perzijskem zalivu. To luko bi porabila Rusija kot zadnjo postajo železnične črte od kaspiskega morja. Proti temu se protivi Anglija, ki se boji za svojo nadoblast, ampak z Rusijo ne bo končalo to nasprotje tako lahko kot z Francijo.

Mirovna konferenca bo, kakor se nam brzojavno poroča tajna, in le uradne komunikeje za časnike bo izdajalo predsedstvo konference. 19. t. m. se začne razprava v Haagu. Suhoparni komunikeji bodo naznanjali svetu, da so res delegati se sošli ob tej uri in da so se razšli ob gotovem času. Čemu ta tajnost; da se pokriva brezuspešnost mirovne konference, kakor pri protianarhistični konferenci? Zastopnik ruske vlade, poslanik Staal je že v Haagu, drugi delegatje prideje nekaj časa prej pred pričetkom konference.

Izgon protestanskega župnika-agitatorja. Župnika dr. Everlinga so pognala oblastva preko nemško-češke meje; vzrok je ta, ker je hotel priti agitirat v Gradec za prestop k